

UDK 347.9 / 349.2

Ovrha na plaći u 2018.

Božo Prelević, dipl. iur.

Tijekom 2017. godine stupile su na snagu izmjene i dopune Ovršnog zakona, između ostalog izmijenjene odredbe o ograničenju ovrhe na plaći. Osim toga, u studenom 2017. Državni zavod za statistiku je objavio novi podatak o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto-plaći po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2017. Autor u članku daje prikaz ovih novina u sustavu ovrhe na plaći u 2017., sa primjerima izračuna ovrhe na plaći, prikazom relevantnih mišljenja nadležnih tijela i primjerom prijedloga za ovrhu.

1. Uvod

Od 1. rujna 2017. na snazi su sve izmijenjene odredbe Ovršnog zakona¹ (u nastavku teksta: Zakon) kojima su, između ostalog, izmijenjene i zakonske odredbe koje se odnose na ograničenje ovrhe na plaći iz čl. 173. Zakona. Osim navedene, Zakon sadrži i brojne druge izmjene, između kojih posebno ističemo novine u vezi mogućnosti odgode ovrhe. Kao posljedica zakonskih izmjena došlo je i do izmjene cijelog niza podzakonskih propisa².

Nadalje, Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske br. U-II-240/2014 od 11. srpnja 2017.³ (u nastavku teksta: Odluka USRH), ocijenjen je neustavnim dio odredbi Pravilnika o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima⁴ (u nastavku teksta: Pravilnik NPPONS) pa je ponovno omogućeno postupanje po izjavama o suglasnosti zapljene plaće potvrđenim od javnog bilježnika prije 17. lipnja 2008., bez obzira zakonska pravila o ograničenju ovrhe iz čl. 173. Zakona⁵. Konačno, u studenom 2017. Državni zavod za statistiku je objavio novi podatak o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto-plaći po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2017.⁶ U nastavku navodimo osnovna pravila temeljem kojih će se u tekućoj godini provoditi ovrha na plaći radnika.

2. Propisi koji uređuju provedbu ovrhe na plaći

U praksi najveći problem za poslodavce predstavlja činjenica da provedbu ovrhe na plaći uređuje nekoliko različitih propisa. Radi toga, poslodavci, koji često nisu pravne struke, moraju poznavati i

primjenjivati nekoliko propisa i voditi računa o njihovim relativno čestim izmjenama i dopunama. U nastavku navodimo posebna pravila o provedbi ovrhe na plaći prema ovim propisima.

2.1. Propisi ovršnog prava

Materija ovrhe na plaći u prvom redu je predmet zakonskog uređenja. Do primjene mogu doći odredbe čl. 172.-173. Zakona te čl. 196.-203. Zakona, ali je potrebno voditi računa i o drugim relevantnim zakonskim odredbama. Među takve svakako ulaze i zakonske odredbe o ovrsi na novčanoj tražbini po računu koju provodi FINA, koja je uređena u čl. 204.-213. Zakona.

Osim toga, primjenjuju se i druge zakonske odredbe, odnosno drugi propisi ovršnog prava. Među njima svakako treba istaknuti Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima⁷ (u nastavku teksta: ZPONS). Temeljem odredbi ZPONS-a, donesen je Pravilnik o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima⁸, kojim se detaljno razrađuju odredbe ZPONS-a, u vezi dostave i upisivanja osnova za plaćanje u Očevidnik redosljeda osnova za plaćanje, načina izvršenja osnova za plaćanje na novčanim sredstvima, načina i rokova razmjene naloga između FINA-e u kojima ovršenik ima račune i oročena novčana sredstva, postupanje s primanjima i naknadama izuzetim od ovrhe i dr. Za poslodavce je svakako značajan i novi Pravilnik o obliku i sadržaju izjave o zapljeni po pristanku dužnika⁹.

2.2. Ostali propisi

Provedba ovrhe na plaći na uređena je i drugim propisima.

ističemo...

Tako je odredbom čl. 97. Zakona o radu¹⁰ (u nastavku teksta: ZR) određeno kako se plaća, ili naknada plaće može se prisilno ustegnuti sukladno posebnom zakonu, pri čemu se pod posebnim zakonom zapravo podrazumijevaju zakonske odredbe.

1 Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14, 55/16-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.

2 Prelević, B., „Novi iznos ograničenja ovrhe na plaći i druge novine u Ovršnom zakonu“, RiPUP, br. 9/2017, str. 157.

3 Nar. nov., br. 92/17 od 13. rujna 2017.

4 Nar. nov., br. 6/13 od 16. siječnja 2013.

5 Prelević, B., „Novine u provedbi ovrhe temeljem izjave o suglasnosti zapljene plaće“, RiPUP, br. 11/2017., str. 161.

6 Nar. nov., br. 110/17 od 21. studenom 2017.

7 Nar. nov., br. 91/10 i 112/12.

8 Nar. nov., br. 6/13 od 16. siječnja 2013.

9 Nar. nov., br. 82/17 od 23. kolovoza 2017.

10 Nar. nov., br. 93/14 i 127/17.

Odredbe OPZ-a koji je stupio na snagu prije nešto više od godine dana, također su bitne za provedbu ovrhe na plaći poreznih obveznika koji imaju nepodmireni i dospjeli porezni dug.

Također treba spomenuti odredbe Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju¹¹ (u nastavku teksta: ZOZO), koji uređuje provedbu ovrhe na plaći na naknadama na koje radnik ima pravo sukladno ovom zakonu. Osim toga, za pravilnu i zakonitu provedbu ovrhe na plaći važne su i odredbe Zakona o roditeljskim potporama¹² (u nastavku teksta: ZRRP). Naime, odredbama ZRRP-a, između ostalog, određen je pojam novčanih potpora koje ne mogu biti predmetom ovrhe i osiguranja, osim u izuzetnim slučajevima.

Prioritet ovrhe radi ostvarenja tražbine uzdržavanja za dijete uređen je odredbama Obiteljskog zakona¹³ (u nastavku teksta: OBZ), koji je na snazi od 1. studenog 2015. Svakako treba spomenuti i odredbe Zakona o privremenom uzdržavanju¹⁴ (u nastavku teksta: ZPU) te Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihove obitelji¹⁵ (u nastavku teksta: ZPHBDR).

2.3. Odnos ovrhe na plaći i ovrhe na novčanim sredstvima

U praksi se često postavlja pitanje odnosa ovrhe na plaći i ovrhe na novčanim sredstvima. Ovo se posebno odnosi na poslodavce koji imaju znatnih problema prilikom tumačenja zakonskih odredbi koje se odnose na ovu materiju. To posebno dolazi do izražaja u zadnje vrijeme kada se u postupak ovrhe na plaći, kao aktivni sudionici uključuju pravne osobe koje preuzimaju dugove ovrhovoditelja.

Ovrha na plaći i ovrha na novčanim sredstvima je ovrha na dva različita predmeta ovrhe. Kod ovrhe na plaći to je plaća radnika, a kod ovrhe na novčanim sredstvima to su novčana sredstva na računima ovršenika. Ovrhu na plaći provodi poslodavac, a ovrhu na novčanim sredstvima po računima provodi FINA.

Kada poslodavac zaprimi obavijest o otvaranju zaštićenog računa, dužan je dio plaće koji je izuzet od ovrhe uplatiti na zaštićeni račun. Preostali dio plaće uplaćuje na redovni račun. Kako se može protumačiti iz pomalo nejasnih zakonskih odredbi, u slučaju da poslodavac pored obavijesti o otvaranju zaštićenog računa zaprimi i rješenje o ovrsi i/ili suglasnost o zapljeni plaće potvrđenu od javnog bilježnika, zaštićeni dio plaće radnika morao bi uplaćivati na zaštićeni račun, a preostali dio plaće na račun naveden u rješenju o ovrsi i/ili suglasnosti o zapljeni plaće potvrđene od strane javnog bilježnika.

Ove godine također ponavljamo stav Ministarstvo pravosuđa s time u vezi, koji je na njihovoj službenoj internet stranici¹⁶ objavljen u rubrici pitanja i odgovora:

Ministarstvo pravosuđa – odgovor na pitanje građana

Pitanje:

Radnik ima zaštićeni račun, dakle 2/3 njegove neto plaće uplaćuje se na zaštićeni račun, a 1/3 na tekući jer ima ovrhe po novčanim sredstvima kod FINA. Poslodavac prima još jednu ovrhu na plaću istog radnika. Što učiniti s tom ovrhom?

Odgovor:

Ovršni zakon propisuje da se prednosni red založnih prava više ovrhovoditelja određuje prema danu primitka ovršnog prijedloga što znači da se tražbine namiruju redosljedom zaprimanja zahtjeva za zapljenu primanja. Provedba ovrhe po kasnije zaprimljenom rješenju o ovrsi neće biti moguća dok se ne dovrši ovrha po prethodnom zaprimljenom rješenju o ovrsi.

Samo radi pojašnjenja, pitanje se odnosi na situaciju u kojoj poslodavac za vrijeme provedbe ovrhe na novčanim sredstvima (koju provodi FINA), dobije prijedlog za ovrhu na plaći (na drugom sredstvu ovrhe). Odgovor se odnosi na prednosni red kod više primljenih prijedloga za ovrhu na plaći.

2.3.1. Dokumentacija po kojoj postupaju poslodavac

Poseban problem za poslodavce predstavlja i činjenica da ovrhovoditelji često poslodavcima uz rješenje o ovrsi i/ili suglasnost o zapljeni plaće potvrđenu od javnog bilježnika, ne dostavljaju odgovarajuću dokumentaciju, posebno ne dokumentaciju kojom su stekli (preuzeli) potraživanje od starog vjerovnika. Poseban problem poslodavcima predstavlja i što se dokumentacija dostavlja u preslici.

Važan segment provedbe ovrhe na plaći od strane poslodavca svakako su i odredbe čl. 172. Zakona o izuzimanju od ovrhe i čl. 173. Zakona o ograničenju ovrhe, koje se primjenjuju kod ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika koju provodi poslodavac, kao i kod ovrhe na novčanoj tražbini po računu koju provodi FINA. Treba istaknuti kako se odredbe čl. 172. Zakona o izuzeću od ovrhe i čl. 173. Zakona o ograničenju ovrhe primjenjuju i na ovrhu po poreznom dugu poreznih obveznika.

3. Ovrha na plaći

Sukladno čl. 4. st. 2. Zakona, predmet ovrhe i osiguranja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine, ili njezina osiguranja. Predmet ovrhe može biti i novčana tražbina ovršenika. Kod provedbe ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika može raditi o ovrsi:

- na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika;
- na novčanoj tražbini po računu.

Ovrha na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika uređena je odredbama čl. 196.-203. Zakona.

ističemo...

Ovrhu na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima radnika kao ovršenika provodi poslodavac.

S druge strane, ovrha na novčanoj tražbini po računu uređena je odredbama čl. 204.-213. Zakona. Ovrhu na novčanoj tražbini po računu ne provodi poslodavac nego Financijska agencija (u nastavku teksta: FINA).

11 Nar. nov., br. 80/13 i 137/13.

12 Nar. nov., br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14 i 59/17.

13 Nar. nov., br. 103/15 od 28. rujna 2015.

14 Nar. nov., br. 92/14 od 28. srpnja 2014.

15 Nar. nov., br. 121/17 od 6. prosinca 2017.

16 <https://pravosudje.gov.hr/istaknute-teme/ovrha/najcesca-pitanja-i-odgovori-6436/6436>

4. Izuzeća od ovrhe

Pravna pravila o o primanjima izuzetim od ovrhe sadržana su u prvom redu u odredbi čl. 172. Zakona, ali, kako smo naveli i u drugim hrvatskim propisima¹⁷.

4.1. Izuzimanja od ovrhe prema odredbama Zakona

Sukladno čl. 172. Zakona, od ovrhe su izuzeta sljedeća primanja, naknade i potpore:

- primanja po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja;
- primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju;
- primanja po osnovi socijalne skrbi;
- primanja po osnovi privremene nezaposlenosti;
- primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno;
- primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima;
- naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika;
- primanja po osnovi odličja i priznanja;
- roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno;
- utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke;
- naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada;
- dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenče do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada;
- naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda;
- potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada;
- ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

4.1.1. Ovrha na drugim primanjima radnika

Između brojnih nejasnih rješenja u Zakonu i neki autori i dalje smatraju spornim pitanje ovrhe na terenskom dodatku koji nije izrijekom izuzet od ovrhe u čl. 172. Zakona. Mišljenja smo kako u ovom slučaju treba postupati kao sa dnevnicom za službeno putovanje i naknadom troškova prijevoza na posao i s posla koji su sukladno čl. 172. Zakona izuzeti od ovrhe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada. Što se tiče ostalih materijalnih prava koja radnik ostvaruje (regres za godišnji odmor, božićnice, uskrsnice, razne potpore, jubilarne nagrade, otpremnine) ona se isplaćuju na tekuće račune.

Poslodavac na ovim primanjima ne provodi ovrhu na plaći, jer se ne radi o plaći, ali ovrhu može provesti FINA. Navedeni primici se

ne smiju uplatiti na zaštićeni račun. S time u vezi, u zadnjih nekoliko mjeseci pojavila su se u praksi pitanja mogućnosti isplate regresa, božićnice i jubilarnih nagrada u gotovini kada radnici imaju otvoren zaštićeni račun, o čemu su svoja mišljenja dala Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo financija, koja navodimo u nastavku.

Uputa Ministarstva financija o načinu isplate regresa, od 4. srpnja 2017.:

4.1.2. Uputa ministarstava o načinu isplate regresa¹⁸

U nastavku navodimo izvod iz upute Ministarstva financija o načinu isplate regresa, koja se zapravo primjenjuje i kod božićnice, a vjerojatno će slična uputa biti donijeta i za isplatu regresa u 2018.

*„... Regres za godišnji odmor kao vrsta primanja nije obuhvaćen člankom 172. Zakona (izuzeće od ovrhe) ili člankom 173. Zakona (ograničenje ovrhe), zbog čega se navedeno primanje može u cijelosti iskoristiti za namirenje ovrhovoditelja. Poslodavac je dužan samo iznose koji su izuzeti od ovrhe (članak 172. i članak 173. Zakona) uplatiti na poseban račun ovršenika. U slučaju da poslodavac postupa po obavijesti Financijske agencije (FINA) u skladu s člankom 212. Zakona i ne provodi ovrhu **niti je vezan rješenjem o ovrsi te nije dužan plijeniti ovršenikova primanja** (ovrhu provodi FINA), znanje poslodavca o provedbi ovrhe na novčanoj tražbini po računu nije zapreka poslodavcu da regres za korištenje godišnjeg odmora radniku isplati u gotovini, **isključivo na njegov zahtjev**.*

*U slučaju da ovrhu provodi poslodavac na temelju rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena **samo (isključivo) na plaći** (čl. 197. Zakona) te se ovrha provodi samo na plaći, a ne i na drugom stalnom novčanom primanju (navedeno je u rješenju o ovrsi), poslodavac može regres za korištenje godišnjeg odmora radniku isplatiti u gotovini, **isključivo na njegov zahtjev**. U slučaju da ovrhu provodi poslodavac temeljem rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena rješenjem o ovrsi javnog bilježnika **općenito na imovini** (čl. 284. st. 2. Zakona), ili rješenjem o ovrsi **na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima** (čl. 197. Zakona) što podrazumijeva i plaću i regres za korištenje godišnjeg odmora (navedeno je u rješenju o ovrsi), ili poslodavac postupa u skladu s privatnom ispravom iz čl. 202. Zakona koja ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi, a kojom je dužnik dao suglasnost za zapljenu plaće, odnosno drugog stalnog novčanog primanja (osim u dijelu u kojem je to primanje izuzeto od ovrhe), poslodavac je dužan regres za godišnji odmor isplatiti na račun kojeg je ovrhovoditelj naveo u rješenju o ovrsi, tj. **poslodavcu je zabranjeno radniku isplatiti regres za korištenje godišnjeg odmora u gotovini**.*

Kako je predviđeno samim Zakonom i drugi, posebni propisi, predviđaju izuzimanja od ovrhe. U nastavku izdvajamo odredbe ZRRPD-a, ZOZO-a, ZPHBDR-a i ZPU-a o izuzimanju od ovrhe.

¹⁷ Vidjeti pod 2.2.

¹⁸ Klasa:400-06/16-01/330, Urbroj:513-05-02-17-8, od 4. srpnja 2017.

4.2. Izuzeće od ovrhe prema odredbama ZRRP-a

ističemo...

Sukladno čl. 4. st. 1. ZRRP-a, novčane potpore u smislu odredbi ZRRP-a ne mogu biti predmet ovrhe, ili osiguranja (kredita, pologa i sl.), osim prema sudskoj odluci, ili rješenju nadležnog centra za socijalnu skrb radi koristi djeteta za koje su ostvarene.

Pri tome se pod novčanim potporama u smislu odredbi ZRRP-a podrazumijevaju:

- naknada plaće;
- novčana naknada;
- novčana pomoć;
- jednokratna novčana potpora za novorođeno dijete.

Navedene novčane potpore ostvaruju majka i otac djeteta, posvojitelj djeteta, skrbnik, udomitelj, ili druga fizička osoba kojoj je maloljetno dijete odlukom nadležnog tijela povjereno na čuvanje i odgoj.

4.3. Izuzeće od ovrhe prema odredbama ZOZO-a

Sukladno čl. 36. st. 3. ZOZO-a, ovrha se ne može provoditi na:

- naknadi plaće koju radnik ostvaruje za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, odnosno spriječenosti za rad zbog korištenja zdravstvene zaštite, odnosno drugih okolnosti iz čl. 39. ZOZO-a.
- novčanoj naknadi zbog nemogućnosti obavljanja poslova temeljem kojih se ostvaruju drugi primici od kojih se utvrđuju drugi dohoci, sukladno propisima o doprinosima za obvezna osiguranja;
- naknadi za troškove prijevoza u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, s time da ovo pravo pripada i drugim osiguranim osobama;
- naknadi za troškove smještaja jednom od roditelja, ili osobi koja se skrbi o djetetu za vrijeme bolničkog liječenja djeteta, u iznosu i pod uvjetima utvrđenim općim aktom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u nastavku teksta: HZZO), s time da ovo pravo pripada i drugim osiguranim osobama;
- novčanoj naknadi na ime povrata troškova za prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja koje je osigurana osoba ostvarila temeljem rješenja HZZO-a.

U vezi sa spomenutom odredbom čl. 39. st. 1. ZOZO-a, podsjećamo kako temeljem te odredbe pravo na naknadu plaće pripada osiguraniiku u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, odnosno drugih okolnosti utvrđenih odredbama ZOZO-a ako je:

- privremeno nesposoban za rad zbog bolesti, ili ozljede, odnosno ako je radi liječenja, ili medicinskih ispitivanja smješten u zdravstvenu ustanovu;
- privremeno spriječen obavljati rad zbog određenog liječenja, ili medicinskog ispitivanja koje se ne može obaviti izvan radnog vremena osiguranika;
- izoliran kao kliconoša, ili zbog pojave zaraze u njegovoj okolini, odnosno privremeno nesposoban za rad zbog transplantacije živog tkiva i organa u korist druge osigurane osobe HZZO-a;
- određen za pratitelja osigurane osobe upućene na liječenje, ili liječnički pregled ugovornom subjektu HZZO-a izvan mje-

sta prebivališta, odnosno boravišta osigurane osobe koja se upućuje;

- određen da njeguje oboljelog člana uže obitelji (dijete i supružnika) uz uvjete propisane odredbama HZZO-a;
- privremeno nesposobna za rad zbog bolesti i komplikacija u vezi s trudnoćom i porodom;
- privremeno spriječen za rad zbog korištenja roditeljnog dopusta i prava na rad u polovici punoga radnog vremena, sukladno propisima o roditeljnim i roditeljskim potporama;
- privremeno nesposoban za rad zbog korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta, u slučaju mrtvorodenog djeteta, ili smrti djeteta za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta;
- privremeno nesposoban za rad zbog rane, ozljede, ili bolesti koja je neposredna posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu;
- privremeno nesposoban za rad zbog priznate ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti.

ističemo...

Ističemo kako se ovrha ne provodi na naknadi plaće koju radnik ostvaruje za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, odnosno spriječenosti za rad zbog korištenja zdravstvene zaštite, bez obzira na to isplaćuje li ovu naknadu poslodavac, ili se naknada isplaćuje na teret sredstava HZZO-a.

4.4. Izuzeće od ovrhe prema odredbama ZPHBDR-a

Sukladno čl. 38. st. 3. ZPHBDR-a, financijska sredstva ostvarena s osnove utvrđenog prava na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita izuzeta su od ovrhe.

4.5. Izuzeće od ovrhe prema odredbama ZPU-a

Sukladno čl. 5. ZPU-a, privremeno uzdržavanje ne može biti predmet ovrhe, ili osiguranja. Odredbe ZPU-a sadrže posebno pravilo za određivanje prednosnog reda kod ovrhe¹⁹.

5. Ograničenja ovrhe na plaći

Pravila o ograničenju ovrhe sadržana su u čl. 173. Zakona. Temelj za ograničenje ovrhe, odnosno provedbu ovrhe na plaći je iznos prosječne neto plaće isplaćene po jednom zaposlenom u pravnim osobama u RH, za razdoblje siječanj – kolovoz tekuće godine, koju je utvrđuje DZS i objavljuje je u „Narodnim novinama“, najkasnije do 31. prosinca te godine. Tako utvrđeni iznos primjenjuje se u idućoj kalendarskoj godini.

¹⁹ Vidjeti pod 6.2.

5.1. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća koja se primjenjuje u 2018.

ističemo...

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2017., koja se primjenjuje za provedbu ovrhe na plaći u 2017. iznosila je **5.960,00** kuna, ili nešto više nego prošle godine.

Ovaj iznos prosječne netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama RH, temelj je za određivanje ograničenja ovrhe na plaći.

5.2. Ograničenje ovrhe na plaći prema odredbama Zakona

Pravila Zakona o ograničenju ovrhe na plaći razlikuju se obzirom na to je li plaća radnika:

- jednaka, ili veća od prosječne netoplaće u RH, ili;
- manja od prosječne netoplaće u RH.

5.2.1. Ovrha na plaći ovršenika jednako, ili većoj od prosječne netoplaće u RH

ističemo...

Sukladno čl. 173. st. 1. Zakona, u slučaju da se ovrha provodi na plaći radnika kao ovršenika koja je jednaka, ili veća od prosječne netoplaće u RH, odnosno **5.960,00** kuna, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno **3.973,33** kune.

Ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog održavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno održavanje zbog smrti davatelja održavanja, od ovrhe je izuzet iznos u visini od jedne polovine prosječne netoplaće u RH, odnosno 2.980,00 kuna.

ističemo...

U slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za održavanje djeteta, od ovrhe je izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama RH za proteklu godinu, odnosno **1.490,00** kuna.

Treba istaknuti kako bez obzira na visinu plaće radnika-ovršenika, uvijek se ovrha može provesti sve do navedenih iznosa koji su izuzeti od ovrhe.

Primjer 1.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 12.000,00 kuna. Radi se o ovrši zbog neplaćanja računa za struju. Od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno iznos od 3.973,33 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 8.026,67 kune može biti predmet ovrhe na plaći.

Primjer 2.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 6.800,00 kuna. Radi se o ovrši zbog neplaćanja računa po telefonskom računu. Od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno iznos od 3.973,33 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 2.826,67 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

5.2.2. Ovrha na plaći manjoj od prosječne netoplaće u RH

ističemo...

U slučaju da ovršenik prima plaću koja je manja od prosječne netoplaće u RH, od ovrhe je izuzet iznos u visini **tri četvrtine plaće ovršenika, ali ne više od dvije trećine prosječne netoplaće u RH²⁰**.

U praksi će obveznici (poslodavci) navedenu novu odredbu primjenjivati na sljedeći način:

UTVRĐIVANJE IZNOSA PLAĆE IZUZETOG OD OVRHE U SLUČAJU KADA JE PLAĆA OVRŠENIKA MANJA OD PROSJEČNE NETOPLAĆE U RH	
1. korak	utvrditi iznos prosječne netoplaće u RH > u 2017. prosječna netoplaća u RH u smislu odredbe čl. 173. Zakona iznosi 5.960,00 kuna
2. korak	utvrditi iznos tri četvrtine plaće ovršenika
3. korak	utvrditi iznos dvije trećine prosječne netoplaće u RH > u 2017. dvije trećine prosječne netoplaće u RH u smislu odredbe čl. 173. Zakona iznosi 3.973,33 kune
4. korak	u slučaju da je iznos tri četvrtine plaće ovršenika pod 2. veći od 3.973,33 kune, od ovrhe je izuzet iznos od 3.973,33 kune

To bi u praksi značilo da se iznos plaće koja manja od prosječne netoplaće u RH izračunava prema sljedećim primjerima:

Iznos netoplaće radnika manji od prosječne netoplaće u RH	Iznos 3/4 netoplaće radnika	Iznos 2/3 prosječne netoplaće u RH	Iznos netoplaće radnika izuzet od ovrhe
5.663,00 kn	4.247,25 kn	3.973,33 kn	3.973,33 kn
5.000,00 kn	3.750,00 kn	3.973,33 kn	3.750,00 kn
4.000,00 kn	3.000,00 kn	3.973,33 kn	3.000,00 kn

Kako smo naveli, izmijenjena je i zakonska odredba o iznosu zaštićenog dijela plaće ovršenika u slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za održavanje djeteta, kada je plaća ovršenika (radnika) manja od prosječne netoplaće u RH. Tako je izmijenjenom odredbom čl. 173. st. 2. Zakona određeno kako u slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za održavanje djeteta kada je plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u RH, od ovrhe izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine netoplaće ovršenika²¹.

20 Čl. 173. st. 2. Zakona.

21 Čl. 173. st. 2. Zakona.

ističemo...

Ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, od ovrhe je izuzet iznos u visini jedne polovine netoplaće ovršenika, kolika god ona bila, kako je to predviđeno u čl. 173. st. 2. Zakona.

Primjer 3.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 4.200,00 kuna. Radi se o ovrshi zbog neplaćanja računa po kreditnoj kartici. Od ovrhe je izuzet iznos od tri četvrtine netoplaće radnika, odnosno iznos od 3.150,00 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 1.050,00 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

Primjer 4.

Radnik je radio samo dio kalendarskog mjeseca i ostvario je pravo na netoplaću u iznosu od 600,00 kuna. Također se radi o ovrshi zbog neplaćanja računa po kreditnoj kartici. Od ovrhe je izuzet iznos od tri četvrtine netoplaće radnika, odnosno iznos od 450,00 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 150,00 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

5.3. Primjena odredbi čl. 173. st. 1. i 2. Zakona na druga primanja

Odredbe čl. 173. st. 1. i 2. Zakona primjenjuju se i na ovrhu na naknadi umjesto plaće, naknadi za skraćeno radno vrijeme, naknadi zbog umanjenja plaće, mirovini, plaći vojnih osoba te na primanja osoba u pričuvnom sastavu za vrijeme vojne službe i na drugom stalnom novčanom primanju civilnih i vojnih osoba, osim na ovrhu na primanjima invalida, na primanjima po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju i doživotnoj renti te na primanju po osnovi ugovora o osiguranju života²².

5.3.1. Ovrha na primanju invalida

Ovrha na primanju invalida po osnovi novčane naknade za tjelesno oštećenje i doplatka za tuđu pomoć i njegu može se provesti samo radi naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, i to do iznosa od jedne polovice toga primanja²³.

5.3.2. Primanja po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju

Sukladno čl. 173. st. 6. Zakona, ovrha na primanju po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju i doživotnoj renti te na primanju po osnovi ugovora o osiguranju života može se provesti samo na dijelu koji prelazi iznos osnovice na temelju koje se utvrđuje iznos pomoći za uzdržavanje.

5.3.3. Ovrha na drugim primanjima koja nisu plaća, mirovina i primici od samostalne djelatnosti

Odredbe čl. 173. st. 1. i 2. Zakona o ograničenju od ovrhe primjenjuju i kada se ovrha provodi na primanjima ovršenika koji nisu plaća, mirovina niti primici od obavljanja samostalne djelatnosti obrta, od slobodnih zanimanja, od poljoprivrede i šumarstva, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, kao niti primici od osiguranja (drugi dohodak prema posebnim propisima) i imaju karakter jedinih stalnih novčanih primanja, ako ovršenik javnom ispravom dokaže da je to primanje jedino stalno novčano primanje²⁴.

5.4. Ograničenja ovrhe kod izjava o suglasnosti zapljene plaće

Kod provedbe ovrhe na plaći temeljem izjava o suglasnosti zapljene plaće poslodavci moraju voditi računa o navedenoj Odluci USRH²⁵. Naime, Odlukom USRH ocijenjen je neustavnim dio odredbi Pravilnika NPPONS pa je ponovno omogućeno postupanje po izjavama o suglasnosti zapljene plaće potvrđenim od javnog bilježnika prije 17. lipnja 2008., bez obzira zakonska pravila o ograničenju ovrhe iz čl. 173. Zakona

5.5. Ovrha na plaći prema odredbama ZPU-a

Posebna ograničenja u provedbi ovrhe na plaći predviđena su i odredbama ZPU-a. U slučaju da se ovrha radi ostvarenja tražbine iz čl. 27. ZPU-a provodi na plaći, ili drugom stalnom novčanom primanju, na ograničenje ovrhe na plaći, ili drugom stalnom novčanom primanju primjenjuju se pravila o ograničenju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta²⁶, sukladno već navedenim odredbama Zakona²⁷.

5.6. Ograničenja ovrhe kod ovrhe na mirovini

Zakonom i drugim propisima nisu predviđena posebna pravna pravila kada se radi o ovrshi na mirovini. Znači i kod ovrhe na mirovini primjenjuju se pravila Zakona i drugih propisa o ovrshi na plaći. Ovrhu na mirovini provodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

6. Prednosni red kod provedbe ovrhe na plaći prema

Za pravilnu provedbu ovrhe na plaći važno je da su poslodavci upoznati sa pravilima Zakona, ali i drugih posebnih zakona kojima je uređen prednosni red pri provedbi ovrhe na plaći.

6.1. Prednosni red prema odredbama OBZ-a

OBZ-om je određeno kako će se ovrha radi ostvarenja tražbine uzdržavanja za dijete provesti na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu, prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka²⁸. Znači, ovrha radi uzdržavanja djeteta ima apsolutnu prednost u odnosu na sve druge tražbine na plaći radnika - ovršenika.

²⁴ Čl. 173. st. 7. Zakona.

²⁵ Vidjeti pod 1.

²⁶ Čl. 29. st. 2. ZPU-a.

²⁷ Vidjeti pod 5.2.1. i 5.2.2.

²⁸ Čl. 527. st. 3. OBZ-a.

²² Čl. 173. st. 4. Zakona.

²³ Čl. 173. st. 5. Zakona.

6.2. Prednosni red prema odredbama ZPU-a

Odredbama ZPU-a je određeno kako će se izvršenje radi ostvarenja tražbine iz čl. 27. ovoga ZPU-a provesti na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu, prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka, osim tražbine uzdržavanja djeteta sukladno odredbama OBZ-a²⁹.

6.3. Prednosni red prema odredbama Zakona

Kada poslodavac zaprimi dva, ili više rješenja o ovrsi, ili suglasnosti o zapljeni plaće potvrđene od javnog bilježnika koje su po samom Zakonu po svojoj pravnoj snazi izjednačene s rješenjem o ovrsi, radi provedbe ovrhe na plaći, poslodavac mora utvrditi prednosni red među njima, prema danu primitka ovršnih prijedloga kod suda, ili javnog bilježnika, na način da prvo postupa prema onom koje je prvo primljeno kod suda, ili javnog bilježnika.

Što se tiče određivanja prednosnog reda za izjave o zapljeni po pristanku dužnika potvrđene (solemnizirane) od strane javnog bilježnika, Zakonom ono nije određeno pa se prednosni red u odnosu na ove izjave uređuje prema danu kada je vjerovnik ove izjave dostavio poslodavcu.

7. Zaključak

Problemi s provedbom Zakona u praksi, na koji i mi kao dio struke upozoravamo već niz godina, uočeni su u javnosti, što rezultira pritiskom na resorno ministarstvo radi intenziviranja priprema oko donošenja novog Zakona. Sustav ovršnog prava kakav postoji u RH, trenutna pozicija javnobilježničke ovrhe o kojoj je svoje rekao i Europski sud, siguran su dokaz je sustav ovršnog prava potpuno pogrešno postavljen. Zadnje zakonske izmjene donose određena poboljšanja, ali bez sustavne izmjene ovršnog prava, u prvom redu odredbi Zakona, poteškoće sa primjenom Zakona u praksi javljat će se i dalje.

U tom smislu i Odluka USRH, ne osporavajući ni na koji način njen legitimitet, predstavlja novi udarac uravnoteženoj primjeni propisa ovršnog prava. Mišljenja smo i nadalje kako uzrok većine problema poslodavaca treba tražiti u odredbama Zakona, koje bi trebalo pojednostaviti kako bi bile razumljive poslodavcima. U tom smislu se nadamo da će pripreme na izradi novog Zakona biti intenzivirane te da će se pri donošenju novog Zakona krenuti od postojećih pozitivnih rješenja u europskoj praksi.

Literatura:

- 1) Ovršni zakon (Nar. nov., br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 2) Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 115/16) – www.propisi.hr
- 3) Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 91/10 i 112/12), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 4) Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. nov., br. 80/13 i 137/13), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 5) Obiteljski zakon (Nar. nov., br. 103/15) – www.propisi.hr;
- 6) Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14 i 93/17), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 7) Zakon o privremenom uzdržavanju (Nar. nov., br. 92/14) – www.propisi.hr

- 8) Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihove obitelji (Nar. nov., br. 121/17) – www.propisi.hr;
- 9) Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14 i 127/17.), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 10) Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske br. U-II-240/2014 od 11. srpnja 2017. (Nar. nov., br. 92/17) – www.propisi.hr;
- 11) Pravilnik o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 6/13), www.propisi.hr;
- 12) Pravilnik o obliku i sadržaju izjave o zapljeni po pristanku dužnika (Nar. nov., br. 82/17) – www.propisi.hr;
- 13) Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2017. i Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2017. (Nar. nov., br. 110/17) – www.propisi.hr

Ne zaboravite:

- U slučaju da se ovrha provodi na plaći ovršenika koja je jednaka, ili veća od prosječne netoplaće u RH, od ovrhe je u 2018. izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno 3.973,33 kune.
- Ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, od ovrhe je, kod plaće koja je jednaka, ili veća od prosječne neto plaće u RH u 2018. izuzet iznos u visini od jedne četvrtine prosječne netoplaće u RH, odnosno 2.980,00 kuna.
- Kod plaće ovršenika koja je jednaka, ili veća od prosječne neto-plaće u RH, u slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta, od ovrhe je u 2018. izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama RH za proteklu godinu, odnosno 1.490,00 kuna.
- U slučaju da ovršenik prima plaću koja je manja od prosječne netoplaće u RH, od ovrhe je izuzet iznos u visini tri četvrtine plaće ovršenika, ali ne više od dvije trećine prosječne netoplaće u RH.
- Ovrha koju provodi Porezna uprava nakon izmjene OPZ-a provodi se prema pravilima o izuzeću od ovrhe i ograničenju ovrhe na plaći iz Zakona.
- Ovrha se ne može provoditi na naknadi plaće koju radnik ostvaruje za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, bez obzira isplaćuje li ovu naknadu poslodavac, ili se naknada isplaćuje na teret sredstava HZZO-a.